

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIP-319/22-P

Název	Střední odborné učiliště obchodu a řemesel, spol. s r.o.
Sídlo	Raisova 96, 332 02 Starý Plzenec
E-mail	info@souor.cz
IČ	25 200 879
Identifikátor	600 009 742
Právní forma	Společnost s r.o.
Zastupující	Mgr. Stanislav Veverka
Zřizovatel	Střední odborné učiliště obchodu a řemesel, spol. s r.o.
Místo inspekční činnosti	Raisova 96, 332 02 Starý Plzenec
Termín inspekční činnosti	2., 8. a 9. 4. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, se zaměřením na neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky (dále „MZ“).

Charakteristika

Právnícká osoba vzdělává žáky v oborech středního vzdělání s MZ Ekonomika a podnikání (pětileté dálkové studium) a Podnikání (třileté dálkové nástavbové studium). K termínu inspekční činnosti evidovala 133 žáků, z toho 69 v nástavbovém studiu. Střední škola je tak naplněna přibližně z poloviny. Ve srovnání s předchozí inspekční činností v roce 2017 se počet žáků mírně zvýšil.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vize a koncepce školy ani její oborová skladba se od předešlé inspekční činnosti nezměnily. Škola vzdělává žáky výhradně v dálkové formě. Nezanedbatelnou část uchazečů tvoří žáci neúspěšní v předchozích pokusech o získání MZ v jiných školách. Ke vzdělávání škola přijímá uchazeče bez přijímacích zkoušek, do prvního kola přijímacího řízení se uchazeči nehlásí. Významný podíl žáků je přijímán do vyššího ročníku, často až do maturitního. Přijímání uchazečů bez ověření vzdělávacích předpokladů nevytváří podmínky k podstatnému zvýšení úspěšnosti žáků ve společné části MZ.

Metodické orgány nejsou zřízeny. Pedagogická rada projednává zejména organizační záležitosti. Výsledky vzdělávání jsou sumarizovány, chybí však systematictější zaměření na analýzu příčin neúspěšnosti žáků a na přijímání opatření k podpoře jejich samostudia. Z předloženého plánu kontrolní činnosti vyplývá, že se rovněž soustředí převážně na kontrolu organizace vzdělávání.

Všeobecná ustanovení školního řádu přiměřeně zohledňují specifika dálkové formy vzdělávání dospělých žáků. Dílčí nedostatky byly zaznamenány v pravidlech pro hodnocení výsledků vzdělávání.

Z analýzy informací dostupných žákům ve škole i na jejím webu a z rozhovorů s nimi je zřejmé, že mají dostatek informací o ukončování vzdělávání MZ. Nedostatek byl zjištěn ve složení zkušební maturitní komise pro jarní zkušební období roku 2022. Opatření k jeho odstranění ředitel školy přijal v průběhu inspekční činnosti.

Pedagogický sbor se od předchozí inspekční činnosti částečně obměnil. Vzdělávání v předmětech společné části MZ zajišťuje šest učitelů, z nichž dva nesplňují předpoklad odborné kvalifikace. Výuka anglického jazyka a matematiky není plně zajištěna učiteli s příslušnou předmětovou specializací. Hospitovaná výuka vedená učiteli bez odborné kvalifikace či předmětové specializace se nelišila od ostatní výuky. Další vzdělávání pedagogických pracovníků škola neorganizuje, někteří učitelé se účastní vzdělávacích akcí ve školách, v nichž zajišťují prezenční výuku. Vzhledem k zaměření na vzdělávání dospělých v dálkové formě není zřízena funkce výchovného poradce ani školního metodika prevence rizikového chování.

Škola nečerpá finanční prostředky ze státního rozpočtu. Její chod je zajišťován vlastními zdroji a prostředky získanými z úplaty za vzdělávání. Pro svou činnost užívá učebny v pronajatém objektu. Jedna z učeben je vybavena staršími počítači. V oblasti materiálních podmínek došlo k mírnému zlepšení. Od předchozí inspekční činnosti zakoupila škola dva přenosné dataprojektory. Účelné využití této techniky bylo v části hospitované výuky zaznamenáno.

Pravidla bezpečného chování žáků ve škole jsou zakotvena ve školním řádu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V hospitovaných konzultačních blocích (dále „výuka“) převládala pozitivní atmosféra, čas byl využit bez prodlev. Vzdělávací cíle vycházely z příslušných vzdělávacích programů, u závěrečných ročníků byly účelně zaměřeny na přípravu k MZ. Převládající frontální forma výuky, pouze ojediněle doplněná samostatnou prací žáků, nevedla až na výjimky k účinné aktivizaci žáků. Předávány byly převážně hotové poznatky, málo bylo podporováno kritické myšlení žáků.

Ve výuce předmětů český jazyk, literatura, literatura a kultura vyučující objasňoval žákům učivo v potřebných souvislostech, včetně literárně historického kontextu. Při výuce literatury přirozeně využíval vhodné situace k procvičení pravopisných jevů. V jazykové

oblasti cíleně upozorňoval na jevy, které bývají součástí didaktických testů společné části MZ. Účelně využíval digitální technologie k podpoře pořizování poznámek žáky. Přestože nízký počet žáků na konzultacích vytvářel podmínky pro jejich aktivnější zapojení či individuální přístup, nebyly tyto příležitosti dostatečně využity. Do diskuse, doplnění výkladu či kladení dotazů se zapojovali jen jednotlivci, zpravidla tehdy, pokud jim dílo či autor byly známé. Ani tehdy však nebyli učitelem vedeni k obsahově bohatší komunikaci. Příležitost ke zvýšení efektivity výuky je v systematictější propojení samostatné přípravy žáků a konzultací tak, aby konzultace rozvíjely znalosti získané samostudiem, nikoli samostudium nahrazovaly.

Ve sledované výuce matematiky měl dominantní postavení vyučující. Učivo bylo procvičováno u tabule a žáci současně zapisovali do sešitu. Při řešení příkladu spolupracovalo s vyučujícím jen minimum žáků. Ve výuce převažovala aktivita učitele, neboť bez jeho výrazné pomoci nebyla většina přítomných žáků schopna úspěšně zvládnout zadané příklady.

Ve výuce cizích jazyků byla vhodně využívána práce s učebnicí i s pracovními listy. Žáci především upevňovali znalosti základních gramatických struktur, popř. rozšiřovali slovní zásobu. V části výuky byl důraz kladen také na rozvoj receptivních řečových dovedností žáků, tj. čtení a poslech s porozuměním. Vyučující využívali kromě frontální výuky i řízený rozhovor. Žáci se sice aktivně zapojovali do řešení učebních úloh, avšak chyběla cílená podpora rozvoje jejich komunikačních dovedností zařazením kooperativních forem práce. Rovněž byly jen minimálně využívány příležitosti k formulaci strategií a účinných postupů k rozvoji jazykových znalostí a dovedností v rámci samostudia žáků. Žáci často prokazovali rozdílnou úroveň pokročilosti zejména anglického jazyka, ke zvýšení efektivity vzdělávání však nebyla využita časová či obsahová diferenciacie učebních úloh.

Těžší výuky v odborných předmětech ekonomika, ekonomika podniku a právo bylo v aktivitě učitele, který byl nositelem informací formou výkladu, případně vysvětlování. Sledovaná výuka probíhala jen ojediněle za aktivní spoluúčasti žáků. Žáci, až na výjimky, plnili zadané úkoly a respektovali dohodnutá pravidla chování. Ve struktuře některých hodin bylo možné jen obtížně identifikovat cíl vzdělávání, protože učitelé těchto hodin většinou pracovali spíše s tématem, a tak ani v závěru vyučovacích hodin neověřovali naplnění stanovených cílů. Ve výuce účetnictví byl frontální výklad účelně střídán se samostatnou prací žáků. Vyučující účinně zvyšovala zájem žáků o probírané téma zařazováním konkrétních příkladů z praxe. V maturitním ročníku byli žáci aktivizováni dobře strukturovaným opakováním učiva k MZ. V rámci podnětné diskuse k tématu žáci mj. reagovali také uváděním příkladů na základě svých praktických zkušeností.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola ověřuje dosažené výsledky vzdělávání převážně písemnými testy. Průběžné výsledky sleduje a hodnotí v pedagogické radě, avšak bez konkretizace příslušných opatření ke zlepšení.

V průběhu vzdělávání byly zjištěny rozdíly v úspěšnosti žáků vyplývající ze specifík hodnocení ve školních rocích s vyšším podílem distanční výuky. Na konci školního roku 2018/2019, s plně prezenční výukou, neprospěla přibližně třetina žáků. Neúspěšnost byla vyšší zejména v oboru Ekonomika a podnikání (37 %). Výrazně se na ní podíleli žáci, kteří nebyli hodnoceni. V dalších školních rocích, s vyšším podílem distanční výuky, se úspěšnost

žáků zvýšila, ve školním roce 2019/2020 prospěli všichni žáci, ve školním roce 2020/2021 neprospěla cca 3 % žáků (opět v oboru Ekonomika a podnikání).

Škola eviduje neúčast na konzultacích, v roce s plně prezenční výukou 2018/2019 dosáhla necelých 70 hodin na žáka, tedy přibližně třetinu z cca 200 hodin konzultací za rok. V letech s distanční výukou se absence vzhledem k povaze této výuky významně snížila. V prvním pololetí školního roku 2021/2022 však absence opět vzrostla a byla vyšší než ve srovnatelných plně prezenčních obdobích školních let 2018/2019 a 2019/2020. Vyšší neúčast žáků na konzultacích nevytváří předpoklady pro zvýšení jejich úspěšnosti v průběhu vzdělávání i při jeho ukončování. Patrná je zejména souvislost s vyšším podílem žáků, kteří zůstávají nehodnoceni.

Úspěšnost žáků ve společné části MZ se mezioborově i meziročně liší. Hrubá neúspěšnost (podíl žáků MZ nekonajících nebo u MZ neúspěšných z přihlášených žáků) byla u obou oborů vzdělání vysoká zejména v roce 2018, kdy přesáhla 70 %. V období let 2019 – 2021 vykazují změny v hrubé neúspěšnosti rozdílný trend dle oboru vzdělání. U nastavbového studia oboru Podnikání byla hrubá neúspěšnost v roce 2019 vyšší než ve srovnatelné skupině oborů vzdělání v ČR, dosáhla přibližně 55 %. V dalších rocích došlo k pozitivnímu obratu, hrubá neúspěšnost se snížila na cca 23 % v roce 2020 a necelých 10 % v roce 2021. V obou těchto obdobích tak byli žáci školy úspěšnější než žáci ve stejné skupině oborů v ČR. V oboru Ekonomika a podnikání výsledky žáků ve společné části MZ v posledních třech letech stagnují, příp. vykazují i mírné zhoršení. Hrubá neúspěšnost žáků tohoto oboru v roce 2019 a 2020 činila přibližně 42 %, v roce 2021 přesáhla 50 %. Ve všech třech zmíněných letech byla neúspěšnost žáků školy v tomto oboru výrazně (více než dvojnásobně) vyšší než ve srovnatelné skupině oborů vzdělání v rámci ČR. Výsledky při ukončování vzdělávání MZ tak korespondují s průběžnými výsledky vzdělávání v jednotlivých oborech vzdělání.

Z rozhovorů s pedagogy vyplynulo, že jednou z příčin vyšší úspěšnosti ve společné části MZ a pozitivního trendu jejího vývoje u žáků nastavbového studia může být jejich větší studijní úsilí. Z podrobné analýzy výsledků ve společné části MZ je zřejmé, že ve všech třech letech 2019 – 2021 se k MZ přihlásili, ale zkoušku nakonec nekonali častěji žáci oboru Ekonomika a podnikání než žáci nastavbového studia.

Z analýzy úspěšnosti žáků v jednotlivých předmětech společné části MZ vyplývá, že vyšší neúspěšnost vykazují žáci zejména v cizím jazyce, případně i v českém jazyce a literatuře. Matematiku si volí spíše jednotlivci, v letech 2019 – 2021 byli převážně úspěšní.

Významným faktorem ovlivňujícím úspěšnost žáků ve společné části MZ je i jejich přijímání do vyššího ročníku. Zejména u žáků přijímaných do maturitního ročníku je zpravidla patrný vyšší podíl neúspěšných ve srovnání se žáky, kteří se v daném oboru vzdělávají od prvního ročníku. Např. v roce 2019 v nastavbovém studiu uspělo ve společné části MZ více než 40 % žáků vzdělávajících se v oboru od prvního ročníku, ale jen přibližně 17 % žáků přijatých přímo do maturitního ročníku.

Výsledky žáků v profilové části MZ vykazují podobné mezioborové rozdíly jako ve společné části MZ – zejména v posledních dvou letech v nich vykazují vyšší úspěšnost žáci nastavbového studia.

Neúspěšnost v průběhu vzdělávání vede často k předčasným odchodům ze vzdělávání. Spolu s neúspěšností u MZ ovlivňuje celkovou efektivitu vzdělávání. Za období let 2019 – 2021 z celkového počtu žáků, kteří prošli třídami maturitních ročníků od prvního do závěrečného ročníku, pouze přibližně 30 % žáků uspělo u MZ. Vyšší podíl úspěšných byl v souladu s výše uvedenými zjištěními zaznamenán v nastavbovém studiu, nižší v oboru Ekonomika a podnikání. Dosavadní opatření podporující přípravu žáků na úspěšné složení

MZ (např. procvičování typových úloh z didaktických testů, vzdělávání ve volitelném semináři zaměřeném na přípravu k MZ) byla jen částečně účinná.

Závěry

Vývoj školy

- od předešlé inspekční činnosti se mírně zlepšily materiální podmínky pro vzdělávání pořízením digitální techniky,
- zlepšily se výsledky žáků nástavbového studia ve společné části maturitní zkoušky,
- obdobně jako při předešlé inspekční činnosti přetrvává přijímání žáků do vyššího ročníku, vyšší míra předčasných odchodů ze vzdělávání a nízká úspěšnost žáků oboru Ekonomika a podnikání ve společné části maturitní zkoušky.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- vysoký podíl žáků přijímaných do vyššího ročníku, zejména do maturitního, nevytváří předpoklady pro zvýšení úspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky,
- převaha frontální výuky s předáváním hotových poznatků až na výjimky nepodporovala aktivitu žáků, jejich obsahově bohatší komunikaci a rozvoj kritického myšlení,
- dlouhodobě vysoká neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky v oboru vzdělání Ekonomika a podnikání,
- vyšší absence žáků na konzultacích a vysoký podíl nehodnocených žáků přispívají k vysoké míře předčasných odchodů ze vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- omezit přijímání žáků do vyššího, zejména maturitního ročníku vzdělávání,
- zefektivnit konzultace důslednějším využíváním poznatků žáků z jejich samostudia, volbou metod a forem podporujících aktivitu žáků,
- podporovat motivaci žáků ke vzdělávání a jejich účast na konzultacích,
- zvýšit úspěšnost ve společné části maturitní zkoušky přijetím vhodných opatření vycházejících z analýzy dosavadních výsledků, důslednou kontrolou realizace zvolených opatření a vyhodnocováním jejich účinnosti.

Škola nepobírá dotace podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Střední odborné učiliště obchodu a řemesel spol. s r.o. se sídlem ve Starém Plzenci, Raisova 96 ze dne 31. 8. 2007, výpis z rejstříku škol a školských zařízení – stav k termínu inspekční činnosti
2. Jmenování ředitelem školy ze dne 1. 9. 1996, personální dokumentace pedagogů (vzorek) – stav k termínu inspekční činnosti
3. Evidence žáků (školní matrika) vedená elektronicky, včetně údajů o prospěchu žáků – stav k termínu inspekční činnosti
4. Doklady o přijímání uchazečů ke vzdělávání (vzorek)
5. Doklady o ukončování vzdělávání MZ – výsledky za období 2017 – 2021, protokoly o průběhu a výsledcích MZ (vzorek); jmenování členů zkušební maturitní komise, jmenování a osvědčení zadavatelů pro školní rok 2021/2022
6. Školní vzdělávací programy oborů vzdělání 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání a 64-41-L/51 Podnikání, účinné k termínu inspekční činnosti
7. Výroční zpráva o činnosti školy za rok 2020/2021
8. Třídní knihy – školní roky 2018/2019 – 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
9. Školní řád účinný k termínu inspekční činnosti
10. Rozvrh vyučovacích hodin (konzultací) pro školní rok 2021/2022, změny rozvrhu pro dny inspekční činnosti
11. Záznamy z pedagogické rady za školní roky 2018/2019 – 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
12. Kniha úrazů vedená k termínu inspekční činnosti
13. Inspekční zpráva, čj. ČŠIJ-548/17-J, protokol o kontrole, čj. ČŠIJ-549/17-J
14. Webové stránky školy <https://souor.cz/> - stav k termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Pavel Čámský, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

P. Čámský v. r.

Ing. Jindra Malíková, školní inspektorka

J. Malíková v. r.

Ing. Drahúše Šefčíková, školní inspektorka

D. Šefčíková v. r.

Mgr. Petra Holopírková, kontrolní
pracovnice

P. Holopírková v. r.

V Praze 29. 4. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Stanislav Veverka,
ředitel školy

S. Veverka v. r.

Ve Starém Plzenci 7. 5. 2022